

Збірник наукових праць

здатні виконувати не лише орфографічно правильно оформлені засоби, але і такі, що мають певні порушення та відхилення від коректної форми.

Графони є одним з даних засобів. Даний стилістичний засіб слугує для того, щоб «почути» та «побачити» особливості мовлення героїв, зобразити на папері емоційний стан персонажів, сформувавши їх ставлення до певних подій чи ситуацій та допомогти читачам створити художній образ героїв та сформувавши своє ставлення до них.

1. Анохіна Т. О. (2004) *Поліфункціональність та поліаспектність графічних знаків*. Вісник Сумського держ. ун-ту. Сер. «Філологічні науки». Суми: СумДУ, № 3 (62). С. 10
2. Бацевич Ф. С. (2004) *Основи комунікативної лінгвістики*. К.: Видав. центр «Академія» С. 342
3. Данилюк С. С. (2009) *Використання графічних засобів у текстах електронної пошти*. Наукові записки. Серія : Філологія. Вінниця: ВДПУ. С. 218
4. Дубенко О. Ю. (2005) *Порівняльна стилістика англійської та української мов*. Посібник для студентів та викладачів вищих навчальних закладів. Вінниця: НОВА КНИГА. С. 224
5. Кухаренко В. А. (2003) *Практикум зі стилістики англійської мови: підручник*. Вінниця: Нова Книга. С. 160
6. Bronte Emily. (2013) *Wuthering Heights*. England: Penguin Books. P. 147
7. Thackeray William. (2008) *The Memoirs of Mr. Charles J. Yellowplush*. England: ReadHowYouWant. P.1

ДІАЛОГ ЯК КОМУНІКАТИВНИЙ ЦЕНТР ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

Галина Олейнікова

кандидат філологічних наук, доцент

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

У сучасних лінгвістичних дослідженнях діалог (нехудожній і художній) аналізується як базова форма мовної комунікації і як найважливіший компонент композиційно-мовної структури тексту, яка формує його поліфонічність.

Вивчення діалогічної мови є актуальним напрямком досліджень в сучасній лінгвістиці, в рамках якого ведуться дослідження, різні за методикою, цілям і задачам. На сьогоднішній день існує безліч робіт, що мають на меті вирішення важливих теоретичних і практичних питань: опис типів діалогічних реакцій (Арутюнова Н. Д.), проблематика моделювання і функціонально-лінгвістичного аналізу діалогу, вивчення діалогічних функцій окремих типів висловлювань (Булигіна Т. В., Шмельов А. Д.). Діалог теоретично досліджується з позиції прагмалінгвістики (А. К. Авелічев, Г. П. Грайс, Дж. Серль, Т. В. Булигіна, В. В. Дем'янков, Д. Франк, І. П. Сусов, А. С. Недобух і ін.).

Інтерес вітчизняних і зарубіжних лінгвістів до даної проблематики пояснюється тим, що діалог як процес мовленнєвої взаємодії є найбільш складною формою людського спілкування і в результаті, комунікація є багатовекторним напрямком для багатьох лінгвістичних досліджень.

В даній роботі розглянемо, перш за все, саме визначення діалогу. Поняття «діалог» можна знайти в будь-якій енциклопедії і це визначення буде звучати по-різному. Так, наприклад, в Лінгвістичному енциклопедичному словнику це визначення звучить так:

Діалог: 1) розмова між двома або кількома особами. У п'єсі або виставі діалог служить основним засобом розвитку драматичної дії і характерів персонажів;

2) літературний твір, написаний у формі розмови двох або декількох осіб [5, с.136].

А ось визначення, яке нам дає словник лінгвістичних термінів:

Діалог (від грецького *dialogs* – розмова, бесіда);

1) мовне спілкування між двома і більше особами;

2) частина словесно-художнього тексту, один з його компонентів, що відтворює мовне спілкування персонажів;

3) літературний жанр, переважно філософсько-публіцистичний, в якому думка автора розгорнута у вигляді співбесіди-суперечки двох або більше осіб. Спирається на традицію інтелектуального усного спілкування в Стародавній Греції; біля витоків традиції діяльності Сократа. Діалог у Платона, Лукіана та їх спадкоємців склав істотну форму філософської думки (Августин, Д. Юм), також публіцистичний і художньо-критичної (І. Гердер, Д. Дідро).

Словник лінгвістичних термінів дав більш докладну інформацію про діалог і підсумовуючи вищесказане, можемо зробити висновок, що діалог є досить давнім визначенням, яким оперують багато дослідників.

Особливості художньо-обробленої діалогічної мови (або просто діалогу) пов'язані насамперед з родом і жанром. В епічній прозі діалог неодмінно співвіднесений з авторською мовою, контролює оповідання і нерідко супроводжується образотворчим або оціночним авторським коментарем. Проза не відразу досягла органічної злитості оповідання з діалогом, який спочатку втручався в авторську мову у вигляді драматизованих шматків (наприклад, в російській прозі 18 ст. – повість М. М. Карамзіна «Наталя боярська дочка»).

Реалісти XIX століття, в свою чергу, говорять про різні засоби природного включення діалогу в оповідання. У них діалог поряд з авторським описом набуває найважливішу характерологічну роль; в нього широко вводяться експресивні, соціально і індивідуально забарвлені елементи. Так, у романах Ф. М. Достоєвського діалог отримує особливе конструктивне й ідеологічне навантаження, як засіб самосвідомого становлення персонажа.

Індивідуальний стиль Е. Хемінгуей характеризується тим, що письменник створив нову форму поетично напруженого діалогу з певною часткою стилізації та упором на підтекст реплік.

У драмі діалог – основний спосіб зображення характерів і розвитку сюжету. Від діалогу в прозі він відрізняється обов'язковою дієвістю, цілеспрямованістю виявляти конфліктні відносини персонажів і орієнтацію на усне, сценічне відтворення. Драматичний діалог (поряд з ремаркою) бере на себе описові та пояснювальні функції авторської мови. В ході історичного розвитку драми діалог отримує переважне місце в порівнянні з монологом (головувати в ладі античної трагедії) й істотно змінює структуру: від «діалогізованого монологу» героїв класицистических п'єс до більшої природності та насичення підтексту, який рухає дію.

У п'єсах А. П. Чехова діалог збагачувався перекликом ліричних тем, внутрішньо об'єднуючих репліки. Діалог, як форма розвитку драматичної дії, є основою театрального мистецтва.

З середини 20-х років нашого століття в англійській літературі відбувається все більш активна діалогізація прози. У таких письменників, як Е. Хемінгуей, Т. Капоте, Дж. Селінджер, Д. Паркер, Фл. О'Коннор, М. Спарк, Дж. О'Хара, Е. Колдуелл, С. Чаплін і багатьох інших діалог нерідко становить половину всього обсягу твору. При цьому постійно проявляється тенденція до скрупульозного збереження особливостей усного мовлення. Вся діалогічна частина творів набуває яскраво виражений розмовний колорит, що надає всьому твору тон невимушеності, неофіційності, доступності викладу.

Отже, діалог, як тип викладу художнього прозового твору, вважається дійсно багатофункціональним. Його головне призначення – створити самохарактеристику персонажа. Крім цього, діалог вводить чужу точку зору (точку зору персонажів, авторський задум), чужу оціночну позицію, що створює поліфонічність твору та здійснює формування особливого концепту через різноманітність позицій. Діалог також сприяє створенню ефекту об'єктивності і достовірності подій, так як автор вірогідно усувається з їх опису й оцінки, передаючи цю функцію персонажу, що сближає читача й автора.

Збірник наукових праць

1. Анисимова Е. Е. (2003). *Лингвистика текста и межкультурная коммуникация*. Москва. 128 с.
2. Петрое О. М. *Поняття «діалог» у термінологічній традиції зарубіжної та вітчизняної наукової думки*. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej14/txts/Petroe.pdf>
3. Михайлюк І. В. (2014). *Феномен діалогу: теоретичний аналіз традиційних і сучасних тенденцій дослідження*. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/2227-6246/article/view/158830>
5. Шмелев А. Д., Булыгина Т. В. (1997). *Языковая концептуализация мира: на материале русской грамматики*. Москва. 576 с.
6. Ярцева В. Н. *Лінгвістичний енциклопедичний словник*. URL: <http://lingvisticheskiy-slovar.ru>

ДІЛОВА КОРЕСПОНДЕНЦІЯ ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД

Богдана Пишненко

*студентка 4 курсу факультету іноземних мов
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Науковий керівник – викл. Шляєва Т. В.*

Перехід економіки до ринкових відносин зумовив необхідність навчання людей, які працюють в сфері економічного бізнесу, ефективному мовному спілкуванню, яке сприяло б успіху їх справи. У період інтенсивного розвитку комерційних зв'язків з представниками фірм і ділових організацій зарубіжних країн стає важливим вивчати іноземну мову з орієнтацією на її практичне використання в сфері ділового спілкування і спілкування на рівні організацій. Ділова кореспонденція, як один з ключових способів спілкування, забезпечує безперервний обмін інформацією між партнерами, а також сприяє розширенню і зміцненню ділових зв'язків учасників комунікативного акту.

Незважаючи на зростання інтересу до ділової кореспонденції як до основного способу спілкування із зарубіжними партнерами і багатогранність її застосування в різних сферах людської діяльності, проблеми перекладу такого виду документації на сьогоднішній день недостатньо вивчені.

Одним із важливих предметів дослідження сучасної лінгвістики є функціонування мови в процесі комунікації, тобто використання засобів мови як способу спілкування. Основною одиницею вербального спілкування є комунікативний акт, в ході якого здійснюється передача інформації від однієї людини до іншої. При цьому на мовне спілкування мають вплив не тільки відносини між суб'єктами, які спілкуються, а й сама комунікативна ситуація [2, с. 116].

Потреба в фіксації і аналізі даного пласта мови була частково задоволена за рахунок появи численних підручників і довідників з комерційного листування, ділового етикету та культури ділового спілкування. Однак практичні посібники з ділової комунікації з переліком і добіркою ділових документів і їх коротким описом не можуть компенсувати недостатню теоретичну розробленість даної проблеми [3, с. 157].

В першу чергу потрібно відзначити, що офіційно-діловий стиль складає макросередовище мовного спілкування в сфері суто офіційних людських відносин. Вона охоплює міжнародні відносини, юриспруденцію, урядову діяльність, торгівлю, економіку, військову галузь, сферу реклами, спілкування в офіційних установах. Найважливішою особливістю ділової кореспонденції, тобто текстів інформаційного характеру, є певна чітка форма, дотримання якої необхідні для вірної інтерпретації тексту.

Основними характеристиками офіційно-ділового стилю є:

1) високий рівень регламентованості мови, чіткі правила розміщення та будови тексту;